

ΚΟΣΜΟΣ

Δικαίωση του «επίμονου κηπουρού» 9 χρόνια μετά

Η PFIZER ΘΑ ΠΛΗΡΩΣΕΙ \$75 ΕΚΑΤ. ΓΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΝΙΓΗΡΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΔΟΚΙΜΕΣ ΦΑΡΜΑΚΟΥ

Ο κολοσσός υποχρεώθηκε σε οδυνηρό συμβιβασμό για την πολύκροτη υπόθεση που αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για τον Τζον λε Καρέ και το Χόλιγουντ. Του Κώστα Πλιάκου

Όταν πριν από εννέα χρόνια χτύπησε το τηλέφωνο στο δικηγορικό γραφείο του στο Κονέκτικατ, ο Ρίτσαρντ Αλτσουλερ νόμιζε ότι κάποιος τον κοροϊδεύει. Στην άλλη άκρη της γραμμής ένας νεαρός δικηγόρος από τη Νιγηρία, με το δυσκολοπρόφερτο όνομα Ετίγκουε Οουο, άρχισε να του διηγείται μια τρελή ιστορία για παράνομες δοκιμές φαρμάκων και τελικά να του ζητεί βοήθεια για να καθίσει στο σκαμνί το φαρμακευτικό κολοσσό Pfizer. Τη διαδικασία μάλιστα είχε ήδη ξεκινήσει ο γενικός εισαγγελέας της πρωτεύουσας της Νιγηρίας, Λάγος. Ο κ. Αλτσουλερ δέχτηκε τελικά την πρόκληση, η μήνυση προχώρησε και μετά από σκληρό και πολυετή αγώνα η Pfizer υποχρεώθηκε σε έναν οδυνηρό συμβιβασμό που θα της στοιχίσει 75 εκατομμύρια δολάρια.

Η ιστορία δεν μοιάζει απλώς με σενάριο του Χόλιγουντ, αλλά αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για τον Τζον λε Καρέ να συγγράψει τον «Επίμονο κηπουρό», το βιβλίο που αργότερα έγινε κινηματογραφική ταινία και πραγματεύεται τις δοκιμές φαρμάκων σε ανυποψίαστους πολίτες στην Κένυα.

Το 1996, και ενώ στην πόλη Κάνο της Νιγηρίας βρισκόταν σε έξαρση μια σοβαρή επιδημία μηνιγγίτιδας που είχε σκοτώσει 11.000 ανθρώπους, η Pfizer οργανώνει «ανθρωπιστική αποστολή» αποστέλλοντας στην περιοχή ομάδα γιατρών. Σκοπός τους ήταν να δοκιμάσουν ένα νέο αντιβιοτικό ευρέος φάσματος, το οποίο η εταιρία ήλπιζε να γίνει πρώτο σε πωλήσεις.

Οι γιατροί της Pfizer έστησαν το εργαστήριό τους δίπλα σε ομάδα των Γιατρών Χωρίς Σύνορα, που προσπαθούσαν να αντιμετωπίσουν τη νόσο με συμβατικά μέσα και αντιβιοτικά. Από το πλήθος των ασθενών που είχε στοιβαχθεί στο νοσοκομείο του Κάνο, οι υπεύθυνοι της Pfizer επέλεξαν 200 άρρωστα παιδιά. Στα μισά χορήγησαν το νέο φάρμακο, ονόματι Trovan, και στα υπόλοιπα ένα αντιβιοτικό αντα-

γωνιστικής εταιρίας. Εντεκα παιδιά πέθαναν, ενώ υπήρξαν σοβαρές παρενέργειες σε αρκετά από τα υπόλοιπα, τα οποία εμφάνισαν ανεπάρκεια ζωτικών οργάνων.

Όπως ήταν φυσικό, οι γιατροί της Pfizer τα μάζεψαν όπως όπως και εγκατέλειψαν τη χώρα μέσα

σχετική έγκριση από τις αρχές της Νιγηρίας και από τις οικογένειες όσων παιδιών έλαβαν το φάρμακο. Όμως, το έγγραφο της έγκρισης που παρουσίασε, αποδείχθηκε ότι είχε συνταχθεί και υπογραφεί ένα χρόνο μετά τις δοκιμές. Η Pfizer προσπάθησε να επιμηκύνει όσο πε-

Από τις πειραματικές δοκιμές έντεκα παιδιά πέθαναν, ενώ πολλά άλλα εμφάνισαν ανεπάρκεια ζωτικών οργάνων

σε δύο εβδομάδες και η ιστορία θα είχε παραμείνει άγνωστη χωρίς την επαγγελματική ευσυνειδησία του υπαλλήλου της εταιρίας Χουάν Βάλτερσπιλ. Δεκαοκτώ μήνες μετά το συμβάν, ο κ. Βάλτερσπιλ στέλνει μία επιστολή στο διευθύνοντα σύμβουλο της Pfizer, Γουίλιαμ Στιρ, καταγγέλλοντας ότι στη Νιγηρία καταστρατηγήθηκαν οι ηθικοί κανόνες. Ο κολοσσός «επιβράβευσε» τον υπάλληλό του απολύοντάς τον την επόμενη κιόλας ημέρα και λίγο μετά άρχισαν οι μηνύσεις από γονείς των παιδιών που είχαν λάβει το Trovan.

Η εταιρία στήριξε την υπερασπιστική γραμμή της στο ότι είχε λάβει

ρισσότερο μπορούσε τη διαδικασία στα δικαστήρια, αλλά τελικά πριν από μερικές ημέρες αναγκάστηκε να συμβιβαστεί σε δικαστήριο της Νιγηρίας.

Οι... επίμονοι δικηγόροι όμως δεν σταματούν εδώ και, όπως δηλώνουν, είναι έτοιμοι να συνεχίσουν την υπόθεση στα αμερικανικά δικαστήρια, αφού πριν από τρεις μήνες έγινε δεκτή σχετική αίτηση στο εφετείο της Νέας Υόρκης. Όσο για το Trovan, δεν κατάφερε ποτέ να γίνει πρώτο σε πωλήσεις. Στην Ευρώπη απαγορεύτηκε και στις ΗΠΑ τελικά αποσύρθηκε.

kpliakos@e-tipos.com

Δύο εκατομμύρια «πειραματόζωα»

Η Ινδία θεωρείται ο παράδεισος των δοκιμών για τις φαρμακευτικές εταιρίες. Σύμφωνα με έρευνα του BBC, έως το 2010 στα κλινικά πειράματα των εταιριών θα συμμετέχουν δύο εκατομμύρια ασθενείς. Το 2000 είχε ξεσπάσει μεγάλο σκάνδαλο στην Ινδία με τις δοκιμές του αμερικανικής προέλευσης φαρμάκου M4N σε ασθενείς με καρκίνο. Το φάρμακο δεν είχε δοκιμαστεί προηγουμένως σε πειραματόζωα, όπως επιβάλλεται, και αργότερα αποκαλύφθηκε ότι πολλοί ασθενείς δεν γνώριζαν τι είδους φάρμακο τους είχε χορηγηθεί. Το 2006 η GlaxoSmithKline δέχθηκε σφοδρή επίθεση για δοκιμή εμβολίου για ηπατίτιδα Ε σε Νεπαλέζους στρατιώτες. Είχε προηγηθεί προσπάθεια να δοκιμάσει το εμβόλιο σε πολίτες του Νεπάλ, αλλά μετά από αντιδράσεις αναγκάστηκε να υποχωρήσει. Η δοκιμή του φαρμάκου σε στρατιώτες δημιούργησε ωστόσο ηθικά διλήμματα και ερωτηματικά για το κατά πόσο η συμμετοχή τους ήταν πραγματικά εθελοντική.

01

02

03